

Watervogels in Nieuw-Leeuwenhorst (2)

Hein Verkade

In de strandloper van december 1999 werd verslag gedaan van de watervogeltellingen in de twee voorgaande jaren. De hoop werd toen uitgesproken dat dit een vervolg zou krijgen. Dit is gelukt. Telmethode en bezoekfrequentie bleven hetzelfde. De afgelopen winter was wederom zeer zacht zodat de tellingen goed vergeleken kunnen worden. De omstandigheden zijn wel iets gewijzigd, waarover later meer. Hier volgt het verslag over de periode september 1999 tot september 2000.

Dodaarsjes waren vaker en in grotere aantallen op de vijver aanwezig dan in het jaar ervoor. Reeds begin oktober arriveerde de eerste vogel. Daarna werden zij onafgebroken tot begin april waargenomen. Bedroeg het maximale aantal Dodaarsjes in de winter van 1999 nog 3, het jaar erop werden regelmatig 6 exemplaren gezien tijdens een telronde. Dit succesverhaal staat niet op zichzelf. In de maandelijkse nieuwsbrief vogeltellingen in Zuid-Holland wordt beschreven dat de concentraties Dodaarsen in de delta de laatste jaren sterk toenemen (Kees Mostert maart 2000). Over de oorzaken hiervan tast men nog in het duister.

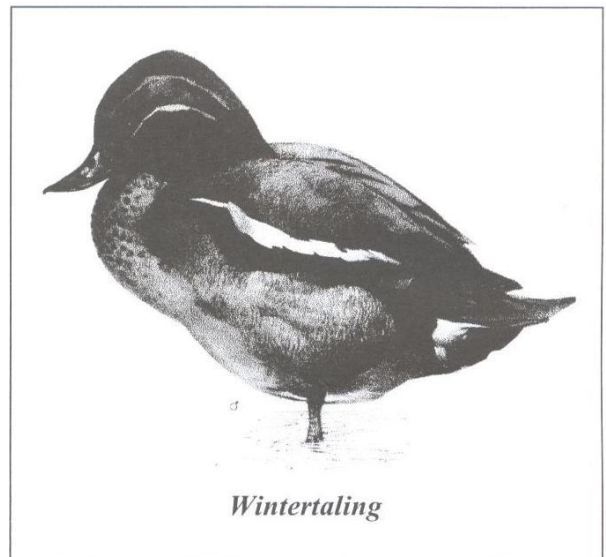
Wederom klonk in het voorjaar veelvuldig de roep van de Dodaars over de vijver daadwerkelijk broeden kon helaas ook dit jaar weer niet worden vastgesteld. Opmerkelijk was wel dat op 14 mei één Dodaars werd waargenomen. De vogel had het niet gemakkelijk en werd verjaagd door Nijlganzen en Meerkoeten.

Ook een paartje Futen was weer territoriaal aanwezig op de vijver. Buiten enkele pogingen tot nestbouw is er verder niets van terecht gekomen.

Aalscholver en Nijlgans vertoonden weer een onregelmatig bezoekpatroon net als de jaren ervoor. Het zelfde geldt ook voor de Smient en de Krakeend, zij het dat de aantallen iets lager waren dan in voorgaande jaren.

De Wilde Eend bleef ondanks een flinke terugval in aantallen de meest talrijke watervogel op de vijver. In de maanden oktober, november en december 1999 werden in totaal 625 Wilde Eenden geteld. In dezelfde periode in 1998 bedroeg dit aantal echter meer dan 1800. Hiervoor lijken twee oorzaken te noemen. Ten eerste het verloop van de winter. Beiden staan te boek als zacht. Toch deelde de winter van 98/99 een heel klein vorststootje uit. Op 22 november kon zelfs hele lichte ijsvorming op de vijver worden genoteerd! Direct namen toen ook de

aantallen Wilde Eenden op de vijver toe, om daarna weer gestaag af te nemen. De winter van 99/00 kende in het geheel geen vorst. Een tweede oorzaak moet gezocht worden in de veranderde omstandigheden rond de vijver. In het najaar van 1999 werden een paar eiken omgezaagd die langs de oever aan de westzijde stonden. Bij navraag bleek een eenvoudige reden de oorzaak. Recreanten hadden geklaagd dat het zicht op de mooie vijver langzamerhand verdwenen was. Best begrijpelijk uit menselijk oogpunt, de eenden reageerden iets minder enthousiast. Juist in deze hoek is een belangrijke rustplaats voor de Wilde Eenden. Na deze actie is dit deel maanden onbezet gebleven. De storm van 28 mei jl. bracht uitkomst. Omgewaaiide abelen zorgden voor een verbetering van de rustplaats waar de eenden dankbaar gebruik van gingen maken. Op dit moment lijkt de situatie weer genormaliseerd. Slobeenden werden slechts één keer waargenomen (19 maart 3 exx.) terwijl een Pijlstaart zich twee keer liet zien (19 augustus en 10 september 1 ex.). Het aantalsverloop van de Wintertaling was vrijwel identiek aan het jaar ervoor. De eerste vogels verschenen in beide jaren half november, terwijl de laatsten de derde week van april de vijver verlieten. Verrassend was wel dat dit najaar de eerste vier

talingen al op 17 september werden waargenomen. Ook het voorkomen van de Tafeleend liet een zelfde beeld als het jaar ervoor zien. Hetzelfde geldt voor de Kuifeend. Opvallend verschil was echter net als bij de Wintertaling dat de aankomst in het najaar van 2000 veel vroeger lag. Vanaf eind juli tot half september namen de aantallen gestaag toe van twee naar zeven. In 1999 werd voor eind september slechts één enkele Kuifeend gezien!

Nonnetjes ontbraken helaas het afgelopen jaar, terwijl de Grote Zaagbek eenzelfde beeld gaf als het jaar ervoor, met een maximum aantal van 8 exx. op 31 december.

Watrallen werden net als in de winter ervoor twee keer langs de oevers waargenomen (28 november en 19 december 1 ex.).

Waterhoentjes hebben dit voorjaar niet en Meerkoeten wel op de vijver gebroed. De aantallen waargenomen vogels waren bij de Waterhoentjes lager, en bij de Meerkoeten gelijk aan een jaar geleden.

Oeverlopers werden zowel in mei als in augustus weer op doortrek waargenomen. Steeds ging het slechts om een paar vogels.

W. Andelaar

Als geen andere plaats leent Noordwijk zich voor een rondje groen. Met de vuurtoren als middelpunt iets oppikken van wat de natuur te bieden heeft.

Bij de opening van de Moby Dick tentoonstelling in de bibliotheek brak Martin Ros een lans voor het behoud van de walvissen. Met een vurig pleidooi riep hij op tot beschermende maatregelen en veroordeelde hij de Noren en de Japanners, die nog steeds op deze dieren jagen. Hij voorspelde dat als men zo doorgaat de walvissen straks zijn uitgestorven. Een dergelijk doemdenken kom ik vaak tegen. Zo stond ik op mijn rondje op de boulevard te praten met een oudere Noordwijker. `Er zit geen vogeltje meer in de duinen,` was zijn bijdrage aan het gesprek. `Vroeger vond je volop nestjes als je even door het duin liep, nu is alles door die rot-vossen opgevreten`. Mijn voorzichtige reactie dat er nog nooit zoveel nachtegalen in het duin zijn geweest dan de afgelopen jaren, werd weg gewimpeld.

IJsvogels nemen na een paar zachte winters steevast toe in aantal. Maar liefst zes keer kon deze prachtvogel genoteerd worden het afgelopen jaar.

Conclusie

Op Dodaars en IJsvogel na lagen de aantallen van de overige soorten dit jaar gelijk of lager dan het seizoen ervoor. Globaal gezien kan van een lichte achteruitgang worden gesproken. Dergelijke fluctuaties lijken vooralsnog natuurlijk van karakter en geven geen aanleiding tot zorg.

Een dergelijke opvatting werd door Jan P.Strijbos ooit eens verkondigd in een interview met een krant. Op een antiquairebeurs kwam ik in contact met een vriend van Strijbos. Jarenlang reed hij de schrijver-filmer naar de plaatsen waar een filmavond werd gegeven. Ook Noordwijk werd door hem vrijwel jaarlijks bezocht. Van deze man kreeg ik dat krantenknipsel waarin Strijbos zich pessimistisch over de vogelstand uitliet. Als voorbeeld noemde hij de Aalscholver die naar zijn mening op uitsterven stond.

Natuurlijk is het terecht dat we ons zorgen maken over de natuur om ons heen. Niet voor niets werd in Den Haag over het milieu gesproken, al is deze conferentie vrijwel mislukt. Toch zijn reacties als boven genoemd: alles gaat naar de, onterecht. In tegenstelling met wat Martin Ros beweerde gaat het met een aantal walvissoorten, na het stoppen van de grootschalige jacht, weer goed. Deskundigen, zoals Chris Smeenk, zijn bijvoorbeeld van mening dat de Potvissen belangrijk in aantal zijn toegenomen. Over de Aalscholver kunnen we kort zijn. Deze vogels nemen in ons land, maar ook elders enorm toe. Er zullen weinig uurtotaalkaarten langs onze kust zijn ingevuld zonder deze vogel te turven.

In het programma Vroege Vogels was er laatst een gesprek met Wouter van Dieren. Hij is een van opstellers van het rapport van Rome. Er werd tegen hem gezegd dat het rapport toch wel erg pessimistisch was gestemd. Dat al die rampzalige scenario's die werden geschetst, niet waren uitgekomen. Van Dieren pareerde deze stelling met de opmerking dat in het rapport duidelijk is aangegeven wat er allemaal bij een ongewijzigd beleid stond te gebeuren. In de jaren tussen het uitkomen van het rapport en nu, is er wel wat gebeurd. Er zijn in deze periode een groot aantal